

**ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΠΘ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΣΕ ΤΖΑΜΙ**

Θεσσαλονίκη, 14 Ιουλίου 2020

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας εκφράζει, μετά την ανακοίνωση της Τουρκικής κυβέρνησης για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας από μουσείο σε τζαμί, την έντονη απογοήτευση και αποδοκιμασία του γι' αυτή την αδιανόητη για τις δημοκρατικές αξίες του σύγχρονου κόσμου απόφαση, αξίες εδραιωμένες πλέον μέσα από τις αποφάσεις Διεθνών Οργανισμών και το στέρεο νομικό οικοδόμημα κάθε ευνομούμενου κράτους.

Η Αγία Σοφία, γνωστή ως η «Μεγάλη Εκκλησία» ήδη από την εποχή των εγκαινίων της από τον Ιουστινιανό, ταυτίστηκε με τη μακραίωνη ιστορία του Ανατολικού Χριστιανισμού, της Ρωμηοσύνης και βεβαίως με την Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, επιφανείς μορφές του οποίου απεικονίζονται ακόμη και σήμερα στα μοναδικής αξίας ψηφιδωτά της. Δεν είναι δε τυχαίο ότι η Πρωτόθρονη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως διατήρησε τη μνήμη αυτή, ακόμη και μετά την Άλωση και τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε ισλαμικό τέμενος, σχεδόν 900 χρόνια μετά την ανέγερσή της, χρησιμοποιώντας τον τίτλο «η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία» και ταυτίζοντας την ιστορική και πνευματική πορεία της με τη διαχρονική λαμπρότητα και παγκόσμια ακτινοβολία της Μεγάλης Εκκλησίας του Ιουστινιανού, της Αγίας του Θεού Σοφίας.

Για τη σύγχρονη Τουρκική Δημοκρατία, η οποία στην προσπάθειά της να προσλάβει τα χαρακτηριστικά ενός κοσμικού κράτους, υιοθέτησε τελικά τις αρχές της θρησκευτικής ανοχής και συνύπαρξης, η Αγία Σοφία δεν ήταν δυνατό να διατηρήσει πλέον την «κλεμμένη» ταυτότητά της ως τεμένους και γι' αυτό μετατράπηκε σε μουσείο, διατηρώντας μάλιστα την ιστορική ήδη από τους βυζαντινούς χρόνους ονομασία της (Ayasofya Müzesi) και παρέχοντας τη δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε άνθρωπο, οποιασδήποτε θρησκευτικής και φυλετικής προέλευσης. Το γεγονός αυτό μάλιστα την κατέστησε και την κατέταξε μεταξύ των πλέον αναγνωρίσιμων και επισκέψιμων μνημείων σε όλο τον κόσμο.

Η απόφαση της σημερινής Τουρκικής κυβέρνησης δεν ανατρέπει μόνο αυτή την στοχευμένη μουσειακή λειτουργία της Αγίας Σοφίας, αλλά και κάθε έννοια ανοχής μέσα στο πλαίσιο λειτουργίας του Ισλάμ, γι' αυτό και έχει προκαλέσει τις αντιδράσεις ακόμη και ισλαμικών φορέων και ενώσεων σε όλο τον κόσμο. Ακυρώνοντας τον μουσειακό χαρα-

κτήρα της Αγίας Σοφίας η Τουρκική κυβέρνηση κλείνει την πόρτα στον παγκόσμιο πολιτισμό, και ακυρώνει de facto την καθιερωμένη εδώ και δεκαετίες ταυτότητά της ως μνημείου παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, ενός μνημείου ανεκτίμητης υλικής και άυλης αξίας. Επιπλέον, αρνείται στην πράξη τον διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο και εν τέλει την αρχή της ισότιμης συνύπαρξης των ανθρώπων, ανεξαρτήτως θρησκευτικής ή φυλετικής ταυτότητας, οπισθοχωρώντας σε μια μισαλλόδοξη ρητορική, που δυστυχώς επαναφέρει στη μνήμη εικόνες και αντιλήψεις που οδήγησαν την ανθρωπότητα σε μεγάλες κρίσεις και ολοκαυτώματα.

Το θρησκευτικο-ιδεολογικό υπόστρωμα αυτής της απόφασης οδηγεί την Τουρκική κυβέρνηση σε ευθεία αντιπαράθεση όχι μόνο με όλο τον Χριστιανικό κόσμο αλλά και με τον ειρηνοποιό χαρακτήρα όλων των θρησκειών. Η διαμόρφωση ενός ισχυρού ρεύματος αντίθεσης και ανατροπής αυτής της προσβλητικής για τον παγκόσμιο πολιτισμό απόφασης, μέσα από μια διαθρησκευτική και διαπολιτισμική συστράτευση θρησκειών, οργανισμών και φορέων σε όλο τον πλανήτη, είναι πλέον αναγκαία περισσότερο από ποτέ.